

De ideale arbiterhouding(en)

Inhoud

Pagina

2	Inleiding
3	Metacommunicatie
4	Acht rechten
4	Recht 1 Het recht om met <i>veel plezier</i> te arbitrereren!
5	Recht 2 Het recht om van rechtzetting te veranderen!
5	Recht 3 Het recht van de macht!
6	Recht 4 Het recht een vreemde beslissing te nemen!
7	Recht 5 Het recht om het niet te weten en/of te begrijpen!
8	Recht 6 Het recht op <i>geen bijzaken</i> .
8	Recht 7 Het recht op <i>Zoek het effe lekker zelf uit!</i>
9	Recht 8 Het recht om uit te gaan van het positieve

Inleiding

Ieder mens is uniek. Dat geldt ook voor de bridgearbiter. Elke arbiter heeft zijn eigen empathievermogen, overtuigingskracht, spelregelkennis, geduld, creatief vermogen, humor, dominantie, luistervaardigheid en (on)zekerheden. Ondanks al die verschillen in beperkingen en vaardigheden spreken wij over de ideale arbiterhouding. En dat roept de vraag op wat de ideale arbiterhouding dan wel zou moeten zijn... Naar mijn redelijk stellige overtuiging is het zinloos om te zoeken naar één ideale houding. De ideale houding is namelijk afhankelijk van de situatie en spelers. Een actief luisterend oor werkt meestal weldadig, maar aan een andere tafel kan zelfs een extreem dominante opstelling noodzakelijk zijn. Er bestaat dus geen universele ideale arbiterhouding. Een mooi voorbeeld daarvan vinden we bij de brandweer.

In een voorlichting over brandpreventie zal de brandweer vragen, luisteren en adviseren. Vooral door goed te luisteren kan de brandweer een preventieadvies op maat geven. Maar... bij een uitlaande brand kan een overleg over verschillende vormen en volgorde van vertrek beter worden overgeslagen...

De arbiter moet dus verschillende houdingen kunnen aannemen, van dominant tot sociaal. De arbiter moet niet alleen de juiste houding goed kunnen inschatten, hij moet ook de kracht en techniek in zich hebben om die juiste houding te kunnen uitstralen.

Dat lijkt in bepaalde situaties misschien een onmogelijke opgave. Maar volgens mij is dat geen enkel probleem als de arbiter zich bewust is van acht elementaire rechten!

Recht hebben is één, het recht nemen en toepassen kan een heel ander verhaal zijn. Een communicatiesoort die het toepassen kan vergemakkelijken is de zogenaamde 'metacommunicatie'.

De arbiter die zich metacommunicatie en de acht rechten eigen maakt, heeft daarmee alles waarmee het arbitreren in vrijwel alle situaties leuk kan zijn. Zelfs in situaties die daarvoor werden gevreesd.

Rob Stravers

Metacommunicatie

Voordat we ons verdiepen in het *rechtenpalet* breng ik een extra communicatie-etage aan. De 'meta-etage'. Die ligt bóven het 'gewone' communiceren met de mensen om ons heen. Metacommunicatie is niets anders dan van bovenaf kijken naar wat wij nu eigenlijk aan het doen zijn tijdens een gesprek: praten over ons gesprek.

Juist die blik van boven helpt ons aan een duidelijk beeld: Gaat dit gesprek in de richting die ik wil?

Je bewust zijn van metacommunicatie werkt en voelt prettiger. En het wordt pas echt aangenaam als je ook je gesprekspartner op de meta-etage trekt zodra de gewone communicatie de verkeerde kant dreigt op te gaan.

Metacommunicatie schept haast vanzelf ruimte voor humor!

Metacommuniceren doe je als volgt:

'Wacht even; we stoppen dit gesprek. Voordat we ons gesprek hervatten stemmen we eerst af wat jij en ik willen bereiken. Wat wil jij?' Je geeft de ander nu alle ruimte om alléén iets te zeggen over zijn doel. Zinnen over de inhoud onderbreek je beleefd. Dat komt zodra de doelen duidelijk zijn. Door hem eerst zijn doel te laten vertellen ontstaat voor hem de plicht daarna naar dat van jou te luisteren. Pas als de beide doelen duidelijk zijn en overeenkomen, kan het inhoudelijke gesprek worden hervat.

Door een duidelijke grens te trekken tussen praten over de inhoud en het afstemmen van de beoogde doelen, ontstaat er vanzelf een duidelijke structuur in het gesprek.

Acht rechten

Deze rechten gelden uiteraard niet alleen voor arbiters. Ze gelden voor ieder mens die met positieve bedoelingen mens probeert te zijn. Maar... áls we onderscheid willen maken, en waarom zouden we dat níét willen, mogen we met elkaar vaststellen dat deze rechten toch extra gelden voor arbiters. Omdat de arbiter dat heilzame rechtzettingwerk in de eerste plaats doet voor zijn bridgende medemens.

Recht 1 Het recht om met *veel plezier* te arbitreren!

Een open deur, net als alle volgende rechten ☺. Toch lijken niet alle bridgers van dit recht overtuigd te zijn. Vooral niet als zij menen door een fout van de arbiter benadeeld te worden, willen ze nog weleens knabbelen aan dit recht.

Een opmerking als:

'De toon waarop je dit zegt brengt mijn plezier aan het wankelen. Wil je dat nog een keer zeggen, maar dan met wat meer romantiek?'

In wezen is dit een stukje metacommunicatie. Je spreekt hiermee niet over de inhoud maar over de vorm/sfeer van het gesprek.

Stel dat je aan een tafel moet arbitreren met spelers die veel meer afweten van de spelregels als jij. Ook dán heb je het recht van de macht. Beginzinnen als:

'Ha ha, op dit moment heb ik gewacht; eindelijk zijn jullie van mij afhankelijk!'

Of:

'Nu kunnen we mooi even controleren of jullie mij goed hebben ingewerkt!'

kunnen dan bijzonder ontspannend werken.

En als je je toch wat onzeker voelt, bedenk dan dat zij veel kwetsbaarder zijn dan jij. Want ze moeten als geen ander weten dat ze zich hoffelijk moeten opstellen naar de arbiter. Wat je ook uitkraamt. ☺

Recht 2 Het recht om van rechtzetting te veranderen!

Dit recht toepassen komt voor jouw gevoel misschien wat zwakjes over. Heeft voor je gevoel misschien iets draaikonterigs. Toch kun je niet anders dan je eerder uitgesproken rechtzetting corrigeren als je - door welke oorzaak ook - opeens overtuigd bent van een noodzakelijke aanpassing. En die geef je dan ook eerlijk. Zonder iets van schaamte of excuus. Je wilt maar één ding: de juiste rechtzetting. En dat willen de spelers die het aangaat ook. Daar kun je aan refereren.

'Even voor alle duidelijkheid: willen we de beste rechtzetting of niet? Welnu, dit vind ik - op dit moment (jawel, met een glimlach) - de beste rechtzetting. En als ik over vijf minuten mij weer bedenk, zijn jullie de eersten die dat horen!'

En ook deze toevoeging is pure metacommunicatie!

Recht 3 Het recht van de macht!

Ik noem dit recht 'alleen maar' omdat je tijdens het arbitreren ook werkelijk de macht moet hebben. Jij bepaalt wie spreekt, jij bepaalt of dat aan tafel gebeurt of buiten gehoorsafstand van de andere spelers, jij bepaalt de rechtzetting. Die mag best verkeerd zijn; dan hebben de leden van Protestcommissies tenminste ook wat te doen.

En die macht heeft elke optredende arbiter, van zeer ervaren wedstrijdleider tot en met de CLA in opleiding!

Als arbiter stel jij vast of een speler zijn verontschuldiging moet aanbieden voor een opmerking of gedrag waardoor een andere speler zich gekwetst kan voelen. Inhoudelijk arbitreren kan alleen als alle partijen met wederzijds respect, ook naar jou, met plezier de zitting willen vervolgen. Die voorwaarde stel je, niet in de laatste plaats omdat je volgens **artikel 91A** ook verantwoordelijk bent voor het handhaven van de orde en discipline!

Kwetsende opmerkingen zullen moeten worden teruggenomen, in het belang van beide partijen en de club!

Daarin maak ik onderscheid tussen:

- a. Eén speler die duidelijk over de hoffelijke schreef ging;
- b. Minstens twee spelers die in de onhoffelijke fout gingen.

a. Eén speler ging over de hoffelijke schreef

Maak het een speler die te ver is gegaan en zijn verontschuldiging moet aanbieden, wel zo gemakkelijk mogelijk!

Niet: *'Dat is een groffe belediging die je meteen moet terugnemen!'*

Wel: *'Ik kan mij voorstellen dat je door jouw beeld van de*

situatie te emotioneel reageerde. Ik vind het fijn als je die reactie terugneemt.'

Merk op dat je '**zijn** beeld' noemt van de situatie. Of dat een correct beeld is, is in deze fase onbelangrijk. En als die speler dat weigert: '*Om verder te kunnen zul je dat wel moeten doen.*' En deze zin herhaal je (kapotte grammofoonplaat) op volgende tegenwerpingen.

Als dat ook niet helpt: '*In dat geval hebben we een ernstig probleem. Ik moet je dan schorsen voor de rest van deze zitting. Wat daarna gebeurt beslist het bestuur.*'

b. Méér spelers gingen in de onhoffelijke fout

Dat klinkt lastiger, maar is voor jou het gemakkelijkst. Je kunt kiezen uit twee aanpakken:

1. '*In deze sfeer is een inhoudelijke arbitrage onmogelijk. We doen mijn opkomst opnieuw. Ik ga even terug naar mijn tafel. En jullie nodigen mij - of een andere arbiter - weer uit zodra ik kan rekenen op spelers met wederzijds respect.*'

Variant hierop is om de nieuwe uitnodiging over te slaan. In plaats daarvan zeg je even een rondje te maken waarna je weer terugkeert voor een herstart.

2. '*Ik eis een onmiddellijk ingaande wapenstilstand die geldt voor deze hele zitting. Vanaf nu stoppen jullie met wederzijdse beschuldigingen en elke vijandelijke toon. We richten ons nu louter op de gemaakte vergissing en rechtzetting. Na de rechtzetting geef ik jullie een week om met elkaar de lucht te klaren. Niet alleen in jullie belang, maar vooral in het belang van de club!*'

Elk clublid zal tegenover elk ander clublid een hoffelijke houding moeten aannemen. Een sfeer tussen spelers die het plezier aan andere tafels verziekt is ontoelaatbaar. Beide partijen zullen op z'n minst met elkaar een 'wapenstilstand' moeten afspreken in de speelruimte. Wie daar niet toe bereid is, kiest daarmee automatisch voor een afscheid.

Recht 4 Het recht een vreemde beslissing te nemen!

Als je ervan overtuigd bent dat je een bepaald probleem kunt oplossen met een niet-alledaags besluit, neem je gewoon dat besluit! Mensen zijn onmetelijk verschillend en onvoorspelbaar; logisch dat de spelregels niet voor alle mogelijke excessen een pasklare rechtzetting kunnen geven. Als jij die met een bepaald creatief hoogstandje wel meent te hebben pas je die gewoon toe!

Ik leidde een keer een voetbalwedstrijd. Een speler moest worden opgelapt na een stevige ingreep van een verdediger. Ik twijfelde op dat moment over wel of geen opzet. Rood vond ik daarom te zwaar, maar geel te licht, omdat die partij dan tijdens het

oplappen met één man meer mocht spelen. Dus... zei ik tegen die verdediger: 'Als jij tijdens het oplappen van die speler ook buiten de lijnen blijft, geef ik je geen rode kaart.' Zonder enig gemopper bleef hij sportief wachten.

Zo kun je ook spelers 'verplichten' samen voor rekening van de club een cappuccino te gaan drinken met een lekker stuk gebak erbij. Met als enige verplichting dat ze daarna zonder enige spanning elkaars tegenstanders kunnen zijn. Omdat dat vooral in het belang is van de club, betaalt de club ook heel graag die rekening.

Recht 5 Het recht om het **niet** te weten en/of te begrijpen!

Zelfs de ogenschijnlijk meest eenvoudige antwoorden en/of rechtzettingen kunnen even onbereikbaar zijn in je hoofd. Dat is geen schande. Er is ook geen enkele reden om dat te verbergen. Je kunt dan gewoon - zelfs met een lach - zeggen:

'Zal ik jullie iets leuks vertellen? Ik heb werkelijk geen idee wat ik nu zou moeten doen!' Daar hoeft ook helemaal geen sorry bij of een andere vorm van excuus.

En ook dán houd je de leiding! Als (minstens) één van de spelers door jouw eerlijkheid zich als de nieuwe leider lijkt op te werpen, kun je daar als volgt mee omgaan:

'Zelfs nu ik niet weet wat wijsheid is, blijf ik wel verantwoordelijk voor het vervolg. Ook als achteraf blijkt dat ik het niet slechter had kunnen doen!'

Als tóch meteen een oordeel moet worden geveld omdat de spelers anders niet verder kunnen:

'Ik stem het even af met een collega.'

Als afstemming niet mogelijk is kún je de spelers zelf polsen:

'Wie van jullie denkt te weten hoe we deze vergissing moeten corrigeren? Ter geruststelling: als ik daarvoor kies is dat voor mijn volle verantwoordelijkheid. Vooral als die correctie achteraf niet de juiste blijkt te zijn.'

Als afstemming met de spelers geen optie is:

'Ik neem de volgende beslissing (daarbij kies je voor wat jij voelt als de beste oplossing). Later probeer ik achter de juiste rechtzetting te komen. Er zijn drie mogelijkheden:

- 1. Mijn rechtzetting is toevallig de juiste.*
- 2. Mijn rechtzetting is verkeerd en die kunnen we corrigeren.*
- 3. Mijn rechtzetting is verkeerd en die is níét meer te corrigeren.*

Wat we in geval 1 en 2 doen spreekt voor zich.

In geval 3 boffen jullie, dan krijgen jullie allemaal een G+.'

Recht 6 Het recht op *geen bijzaken*.

Natuurlijk leg je graag je oor te luisteren voordat je ook maar aan een rechtzetting dént; dat is zelfs noodzakelijk, omdat bridgearbiters nu eenmaal niet zelf de vergissing constateren maar pas ná die handeling worden uitgenodigd.

Als je eenmaal weet wat je wilt en moet weten, wordt het tijd voor een uitspraak met toelichting. Een direct protest daartegen mag uiteraard, en als de protesteerder met een goed argument komt, kun je na het uitspreken van een dankwoord je rechtzetting zelfs bijstellen (Recht 2).

Het kan weleens voorkomen dat een speler graag zijn ongelijk herhaalt... Of met regels komt die hij ooit ergens heeft opgevangen. Je kunt dan vragen naar de bron en datum van dat 'nieuws'. Maar als je het gesprek wilt kappen, kun je dat heel gemakkelijk doen met de - licht lachend uitgesproken - zin: 'Geen bijzaken!'

Ik heb dat jaren geleden een politicus horen zeggen op de radio, nadat hij volledig verstrikt zat in zijn eigen betoog. Op de verbale 'genadeslag' van zijn opponent reageerde hij vol overtuiging met: 'Geen bijzaken! Waarmee hij de lachers op zijn hand kreeg en de discussie werd gesloten.

Recht 7 Het recht op *Zoek het effe lekker zelf uit!*

Dit recht klinkt redelijk onhoffelijk, je neemt duidelijk afstand van degenen die een (groot) probleem hebben. Dat lijkt haaks te staan op jouw rechtzettende taak.

Als arbiter ben je redelijk doelgericht: je wilt een goed beeld van de gebeurtenis waarvoor je bent uitgenodigd. Zodra je dat hebt, vertel je de juiste rechtzetting en licht je die toe.

Daar kunnen reacties op komen waar je niets mee kunt en/of wilt.

Bekend zijn reacties als:

- 'Deze rechtzetting kan niet goed zijn, op mijn andere club doen ze dat heel anders.'
- 'Ik las in een recente publicatie dat jouw regel niet meer geldt.'
- 'Als voormalig wedstrijdleider weet ik zeker dat je ongelijk hebt.'

Met dit soort opmerkingen kun je niets. Je gaat daar ook niets mee doen. Als een speler meent dat jouw rechtzetting verkeerd is, kun je daar alleen iets mee als hij daarbij concreet verwijst naar een bepaald artikel of publicatie.

Je gaat ook niet zelf op zoek naar de eventuele bron. Als die ander dat belangrijk vindt mag hij dat 'effe lekker zelf' uitzoeken!

En als een speler wél een concreet artikel noemt, of publicatie? Ook dan houd je jouw verantwoordelijkheid. Als je snel die betreffende tekst kunt inzien, kun je daar je voordeel mee doen. Is dat op dit moment

niet mogelijk, dan kun je toezeggen dat achteraf te zullen nalezen. En voor nú geldt... jouw rechtzetting!

Recht 8 Het recht om uit te gaan van het positieve

Dit recht oogt misschien vrij soft, vooral als je in je hart alleen maar een negatieve verklaring kunt vinden. Toch is de kracht van appelleren aan een positieve bedoeling het grootst. Want dán heeft de ander nog iets tot veel te verliezen. Belangrijk nevenvoordeel is, dat je geen enkel risico loopt met een positieve aanname. Belangrijk als je de situatie verkeerd inschatte en de bedoeling inderdád positief is.

Derde voordeel is dat je de ander een ontsnappingskans geeft als hij wél op de grens van het negatieve balanceerde. Tegelijk weet de ander dat je de grens bewaakt, waardoor de kans op herhaling uiterst klein zal zijn.